

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12Co/277/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6117201602
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 12. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Katková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2018:6117201602.2

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Katkovej a sudcov Mgr. Janky Benkovičovej a JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD., v spore žalobkyne B. R., narodenej XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom XXX XX T. X, proti žalovanému H. S. R., a. s., so sídlom G. U. X, XXX XX R., B.: XX XXX XXX, o určenie neplatnosti právneho úkonu, o určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov a o vydanie bezdôvodného obohatenia, na základe odvolania žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 19Csp/21/2017-94 z 3. mája 2017, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica vo výroku, ktorým konanie v časti o zaplatenie 1.767,37 Eur zastavil (prvý výrok), p o t v r d z u j e.

II. Rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica vo výroku, ktorým žalobu vo zvyšku zamietol (druhý výrok) a v závislom výroku o trovách konania (tretí výrok) z r u š u j e a vec mu v tomto rozsahu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Banská Bystrica ako súd prvej inštancie (ďalej aj „okresný súd“, resp. „súd prvej inštancie“, event. „prvoinštančný súd“), odvolaním napadnutým rozsudkom zo dňa 03. 05. 2017 konanie v časti o zaplatenie 1.767,37 Eur zastavil (prvý výrok). Ďalej okresný súd vo zvyšku žalobu zamietol (druhý výrok). O trovách prvoinštančného konania okresný súd rozhodol tak, že žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia voči žalobcovi vo výške 100 % (tretí výrok).

V úvode odôvodnenia rozhodnutia prvoinštančný súd uviedol, že žalobkyňa sa žalobou domáhala určenia neplatnosti Zmluvy o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 17. 03. 2014, určenia, že Zmluva o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 17. 03. 2014 je bezúročná a bez poplatkov a vydania bezdôvodného obohatenia v sume 2.984,20 Eur a náhrady trov konania.

V ďalšej časti odôvodnenia rozhodnutia prvoinštančný súd uviedol, že žalovaný so žalobkyňou uzatvoril dňa 17. 03. 2014 Zmluvu o poskytnutí pôžičky (ďalej aj „Zmluva“, resp. „Zmluva o poskytnutí pôžičky“), predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru v sume 5.000,- Eur na základe predchádzajúcej žiadosti žalobkyne.

Po uvedení zákonných ustanovení § 39, § 52 ods. 1, § 53 ods. 1, § 451 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), § 144, § 145 ods. 2, § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Zákon o spotrebiteľských úveroch“, resp. „zák. č. 129/2010 Z. z.“) okresný súd uviedol, že „V časti o zaplatenie (vydanie bezdôvodného obohatenia) vo výške 1 767,37 Eur súd konanie zastavil vzhľadom na skutočnosť, že žalobkyňa netrvala na žalobe v tejto časti. Žalovaný so späťvzatím súhlasil. Žalobkyňa sa jednak domáhala určenia neplatnosti právneho úkonu a jednak určenia, že poskytnutý úver je

bez úrokov a bez poplatkov. Súd k tomu uvádza, že žalobkyňou požadované určenie si vzájomne odporuje a nie je možné vyhovieť obom výrokom súčasne. Ak totiž žalobkyňa tvrdí, že je zmluva absolútne neplatná, nemôže zároveň tvrdiť, že platná je a v podstate sa domáha len určenia, že je iba v časti v rozpore so zákonom. Už len z toho je zrejmé, že žalobkyňa nemohla byť v konaní úspešná v celom rozsahu. Napriek tomu súd podrobne zdôvodní rozhodnutie uvedené vo výrokovej časti vo vzťahu ku každému žalobkyňou navrhovanému petitu (žalobnému návrhu). Je nepochybné, že zmluva uzavretá medzi žalobkyňou a žalovaným je spotrebiteľskou zmluvou a tiež je súdu známa aj rozhodovacia prax súdov v tejto oblasti vo veciach určenia neplatnosti právnych úkonov medzi spotrebiteľom a dodávateľom bola „zhovievavá“ v tom, že v týchto prípadoch má spotrebiteľ vždy naliehavý právny záujem na určení neplatnosti právnych úkonov. Napriek tomu bol tento pomerne všeobecný záver prelomený odklonom od skoršieho kategorickejšieho videnia problému naliehavého právneho záujmu v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (viď rozsudok sp. zn. 8Cdo 251/2015 zo dňa 16. 03. 2016). Pri skúmaní podmienok umožňujúcich nesenie práva, resp. právneho vzťahu súdnym rozhodnutím treba vychádzať z toho, že naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy má žalobca - spotrebiteľ (ktorého špecifické postavenie ako slabšej strany v spore osvedčuje predovšetkým úprava v komunitárnom práve, početná judikatúra súdov európskych spoločenstiev, v nie poslednom rade i domáca právna úprava), pretože potrebuje mať vyriešenú otázku, aký je jeho skutočný dlh nad rámec poskytnutých finančných prostriedkov v prípade čo aj len čiastočnej alebo absolútnej neplatnosti zmluvy, týkajúcej sa napr. odplaty (úroky, poplatky) alebo aj spôsobu uzatvárania zmluvy. Jeho postavenie sa stane istejšie, nebude vystavený sankciám a nebude sa musieť brániť v iných konaniach. V prejednávanej veci, v čase rozhodovania súdu, boli však skutkové okolnosti na strane žalobkyne odlišné (oproti bodu 18 a 20). Žalobkyňa podaním určovacej žaloby mohla (a mala) predísť žalobou na plnenie (vydanie bezdôvodného obohatenia). Žaloba na určenie neplatnosti zmluvy (resp. určenia, že úver je bezúročný a bez poplatkov) je nadbytočná a nedôvodná, pretože žalobkyňa žalovanému pôžičku splatila (čo vyplynulo zo zhodných tvrdení strán) a žalovaný vo veci nepodal žalobu, teda nedomáhal sa splatenia poskytnutých finančných prostriedkov zo zmluvy. Navyše súd by aj v prípade, že by žalobkyňa podala len žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia skúmal, či zmluva je platná a či obsahuje všetky náležitosti v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z. Prvé dva petity (žalobné návrhy) uvedené v žalobe sú tak len predbežnou otázkou vo vzťahu k vydaniu bezdôvodného obohatenia. Žalobkynine postavenie už nie je neisté v tom smere, koľko finančných prostriedkov má ešte žalovanému vrátiť. Žalovanému nie je povinná nič vrátiť, lebo mu už plnila. Na základe uvedeného žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na určení, že zmluva je bez úrokov i bez poplatkov a ani na určení, že zmluva je neplatná. Žalobkyňa sa však domáhala aj vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 1.216,83 Eur. Vo vzťahu k tomuto petitu súd ako predbežnú otázku musí vyriešiť platnosť zmluvy. Je nesporné, že zmluva č. XXXXXXXX zo dňa 17. 03. 2014 je písomná a obsahuje údaje o výške pôžičky (5.000,00 Eur), o celkovej čiastke (7.984,20 Eur), o nákladoch spotrebiteľa (2.984,20 Eur), o výške splátky (133,07 Eur), o počte splátok (60), o termíne konečnej splatnosti (03/2019), ako aj údaje o ročnej úrokovej sadzbe (22,20 %), ročnej percentuálnej miere nákladov (22,20 %) a priemernej hodnote ročnej percentuálnej miere nákladov (20,54 %). Žalobkyňa neprijala podmienky o poistení pôžičky a nesúhlasila s touto časťou zmluvy. Splátka bola splatná k 20. dňu v mesiaci (bod 6.2 podmienok), ak nebolo dohodnuté inak. Žalobkyni boli poskytnuté štandardné informácie o spotrebiteľskom úvere, kde boli znova uvedené podstatné náležitosti v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z., ako aj splátkový kalendár s rozpisom jednotlivých mesačných splátok, počnúc 20. 04. 2014 až do 20. 03. 2019 (konečná splatnosť úveru). Pokiaľ teda žalobkyňa namietala, že zmluva neobsahuje termín konečnej splatnosti, jej tvrdenie nie je pravdivé, pretože termín konečnej splatnosti vyplýval nielen zo zmluvy a z informácií poskytnutých k zmluve, ale aj zo splátkového kalendára. Hoci splátkový kalendár je samostatným dokumentom, termín konečnej splatnosti pôžičky je možné určiť aj zo samotnej zmluvy. Žalobkyňa nemôže tvrdiť, že nedokáže určiť termín konečnej splatnosti, ak je v zmluve uvedené, že ním je mesiac marec roku 2019 a v zmluvných podmienkach je určený deň splatnosti na 20. deň v kalendárnom mesiaci. Teda je určité, že termínom konečnej splatnosti je 20. 03. 2019. Nie je možné pripustiť výklad žalobkyne, podľa ktorého musí byť termín konečnej splatnosti určený dňom, mesiacom a rokom, ak všetky tieto údaje (hoci nie na jednom mieste) sú zrozumiteľne uvedené v zmluve. Ak potom dlžník nedokáže pochopiť význam týchto údajov a nedokáže ich spojiť do jedného celku, mohla by vzniknúť otázka jeho spôsobilosti porozumieť právnomu úkonu. To však nie je prípad žalobkyne. Žalobkyňa vedela a žiadala poskytnutie pôžičky vo výške 5.000,00 Eur. Bolo jej jasné, že pôžičku bude splácať v mesačných splátkach a ako dlho túto pôžičku bude splácať. Aj údaje o výške, počte a termíne splatnosti úrokov a istiny sú súčasťou zmluvy. V zmluve je uvedená výška mesačnej splátky (133,07 Eur), ich počet (60) a splatnosť (20. deň v mesiaci). Keďže pôžička nebola poskytnutá bez úrokov, je zrejmé, že každá mesačná splátka nie

je len plnením na istinu, ale aj plnením na úroky. Pritom je to výslovne a zrozumiteľne uvedené v čl. 2 zmluvných podmienok, kde je definovaný pojem „splátky“ tak, že ide o peňažnú čiastku, skladajúcu sa z úroku, istiny a poistenia (v prípade, že dlžník o to požiadal). Tieto údaje sa nakoniec premietli aj do splátkového kalendára, kde je každá mesačná splátka rozpisaná na istinu a úrok. Ak je každá splátka rovnaká a vždy zahŕňa istinu a úrok, je rozpisovanie údajov o výške, počte a termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, úplne bez praktického významu a v konečnom dôsledku by len mohla spôsobiť neprehľadnosť (až nezrozumiteľnosť) zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Také rozpisovanie by malo význam v prípade splátok, ktorých výška je rôzna, pri ktorých sa rôzne uhrádzajú úroky a istina alebo v prípade, kde dlžník je so splácaním v omeškaní a toto by malo za následok zmenu výšky splátky alebo zmenu započítavania. Tu súd poukazuje na rozsudok Súdneho dvora zo dňa 09. 11. 2016 vo veci C - 42/15. Súdny dvor konštatoval, že nie je nevyhnutné, aby zmluva o úvere uvádzala splatnosť splátok spotrebiteľa odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky tejto zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok. Zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny. Namietaná nesprávna výška ročnej percentuálnej miery nákladov 22,20 % nebola v konaní preukázaná. Žalovaný súdu predložil spôsob jej výpočtu v prípade zmluvy uzavretej so žalobkyňou. Žalobkyňa v konaní nebola schopná preukázať opak, nevedela označiť dôkazy, ktoré by jej tvrdenia preukázali. Navyše v konaní vyšlo najavo, že si mylí údaje o ročnej percentuálnej miere nákladov a priemernej hodnote ročnej percentuálnej miery nákladov. Domnieva sa, že ročná úroková sadzba a ročná percentuálna miera nákladov nemôže byť totožná. Tiež tvrdila, že podľa údajov NBS mala byť úroková sadzba iná. Ani jedno z týchto jeho tvrdení však žalobkyňa nepreukázala a nevedela ani označiť dôkazy. Naproti tomu žalovaný tieto tvrdenia žalobkyne spochybnil a preukázal pravdivosť údajov uvedených v zmluve. Vzhľadom na uvedené nebolo preukázané (viď body 24, 25, 26 odôvodnenia), že zmluva neobsahuje všetky podstatné náležitosti v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z. Ďalej žalobkyňa namietala, že zmluva bola uzavretá v rozpore s dobrými mravmi, pretože žalovaný nepostupoval s odbornou starostlivosťou, neposkytol jej informácie a zmluva obsahuje veľké množstvo neprijateľných podmienok, ktoré však nekonkretizovala. K tomu súd uvádza, že v konaní žalobkyňa tieto tvrdenia žiadnym spôsobom nepreukázala. Žalobkyňa sama oslovila žalovaného za účelom uzavretia zmluvy, sama si určila výšku pôžičky ako aj podmienky jej splácania (chcela čo najnižšiu splátku, aby ju dokázala splácať) a nejednalo sa o jej prvý takýto právny úkon (má uzavretých viac zmlúv s rôznymi veriteľmi). V konaní nebolo preukázané, že by žalovaný nekonal s odbornou starostlivosťou. Žalobkyňa poskytla všetky potrebné informácie o poskytnutej pôžičke a neporušil žiadne ustanovenia o ochrane spotrebiteľa, v rozpore s Občianskym zákonníkom alebo osobitnými zákonmi na ochranu spotrebiteľa. Neprijateľné podmienky sa v zmluve nenachádzajú. Sú napísané rovnakým typom a veľkosťou písma. Text zmluvy a aj podmienok je viditeľne a zrozumiteľne rozčlenený do samostatných častí, ktoré sú oddelené a každá z týchto častí má zrozumiteľné a zvýraznené označenie, ktoré korešponduje s obsahom. Súd tak nemal za preukázané ani to, že by zmluva mohla byť absolútne neplatná z dôvodov uvedených žalobkyňou. Vykonaným dokazovaním súd dospel k záveru, že zmluva č. XXXXXXXX zo dňa 17. 03. 2014 nie je ani bezúročná a bez poplatkov a nie je ani absolútne neplatná, preto sa žalovaný na úkor žalobkyne bezdôvodne neobohatil. Vzhľadom na uvedené súd žalobu v celom rozsahu zamietol“.

O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa zásady úspechu v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 CSP a plne úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyňou vo výške 100 %.

Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala v zákonnej lehote odvolanie žalovaná a navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení odvolania poukázala na neopodstatnenosť a rozpor napadnutého rozsudku s úniijným právom, ako aj Ústavou SR, pretože neboli splnené procesné podmienky a nesprávnym procesným postupom jej súd znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Namietala, že súd prvej inštancie nepodrobil zmluvu súdnej kontrole z úradnej povinnosti, pričom v zmluve absentuje termín konečnej splatnosti, rozlíšenie splátok na výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, názov zmluvy. Poukázala na klamlivú a zavádzajúcu informáciu o údají RPMN vo výške 22,20 %, keď po prepočítaní ročnej úrokovej miery je vo výške 9,81 % ročne, ale v zmluve je uvedená fixná ročná úroková sadzba 22,20 %. Z uvedeného dôvodu absentuje ročná úroková sadzba, ktorá je uvedená iba formálne. Ďalej poukázala na neprijateľné podmienky v zmluve, kde je rovnaká RPMN, ako aj fixná ročná úroková sadzba vo výške 22,20 %, splátka je

uvedená s poistením v sume 133,07 Eur, hoci odmietla poistenie. Individuálne nebola dojednaná na osobitnej listine a obojstranne podpísaná zmluvnými stranami zmluvná pokuta a neplatný je aj bod 11. o doručovaní písomností. Namietala neskúmanie neprijateľných podmienok v zmluve súdom prvej inštancie z úradnej moci. V konaní bolo sporné aj poskytnutie úveru, napriek tomu, že súd prvej inštancie túto skutočnosť nepovažoval za spornú a nesprávne vyslovil, že žaloba na plnenie nebola podaná, pretože z obsahu žaloby vyplýva jej nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Konštatovala neposkytnutie náležitej súdnej ochrany súdom prvej inštancie v súlade s Ústavou SR, ako aj Dohovorom o ochrane ľudských práva slobôd s tým, že súdy z úradnej povinnosti poskytujú spotrebiteľovi súdnu ochranu podľa spotrebiteľského práva. Poukázala na princíp právnej istoty podľa nálezu ÚS SR sp. zn. III.ÚS 107/07, podľa ktorého patrí medzi základného hodnoty a znaky štátu, ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania. Poukázal na žalobkyňu uplatňované nové námietky v odvolaní, ktoré neuplatnila pred súdom prvej inštancie. Výška úrokovej sadzby je uvedená správne a vypočítaná rovnakým spôsobom ako výška RPMN v súlade so vzorcom RPMN podľa prílohy č. 2 k zákonu č. 129/2010 Z. z. s tým, že sú rovnaké, pretože od žalobkyne nepožadoval nad rámec úrokov žiadne poplatky. Z odvolania žalobkyne nie je zrejmé, akým spôsobom vyčíslila výšku úrokovej sadzby vo výške 9,81 %. K absencii názvu zmluvy poukázal na zákon č. 129/2010 Z. z., podľa ktorého táto náležitosť nebola obligatónou v čase uzavretia zmluvy. Výška zmluvnej pokuty vo výške 10 % z dlžnej splátky za omeškanie je podľa § 3a nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. v súlade so zákonom. Povinnosť žalobkyne popri úroku z omeškania a zmluvnej pokuty nesplnením záväzkovej povinnosti, ktorej dojednania boli vymienené v súlade s § 545 ods. 2, § 519 OZ. V žiadnom ustanovení zmluvy sa neuvádza povinnosť žalobkyne nahradiť škodu aj vtedy, ak by škoda bola krytá zmluvnou pokutou, resp. úrokom z omeškania. Doručovanie podľa bodu 11.2 Všeobecných obchodných podmienok je v súlade s fikciou v zmysle CSP. Poukázal na rozsudok Súdneho dvora z 09. 11. 2016 vo veci C-42/15 vo veci Home Credit Slovakia, a. s., proti L. R., podľa ktorého zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny a ani výkladom ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l) Zákona o spotrebiteľských úveroch nemožno dospieť k záveru o nutnosti rozčlenenia splátky, ktorá bola v zmluve dohodnutá, ako celková splátka zahrňujúca istinu, úrok, prípadne poplatky. Podľa Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. 04. 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere, členské štáty EÚ nie sú oprávnené vo vnútroštátnej úprave zahrnúť iné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, než sú uvedené v článku 10 ods. 2 Smernice. Vnútroštátny súd povolaný na výklad vnútroštátneho práva je povinný ho interpretovať, nakoľko je to možné vo svetle dikcie a účelu Smernice, aby sa dosiahol výsledok sledovaný Smernicou, a tým zabezpečil súlad s tretím odsekom čl. 189 Zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva. Aj keď Smernica nemá horizontálny priamy účinok, je potrebné z nej vychádzať za účelom súladu výkladu ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z. so Smernicou. Nepriamy účinok smerníc Súdny dvor konkrétnejšie objasnil vo veci PFEIFFE a ďalší (C-397/01 - 403/01).

Žalobkyňa vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného popierala tvrdenia o nespĺnení podmienok na uplatnenie ustanovenia podľa § 366 CSP, pretože ide o spotrebiteľský spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy, s ochranou slabšej strany. Opätovne namietala nepodrobenie zmluvy súdnej kontrole z úradnej povinnosti. Finančné prostriedky boli žalovaným poskytnuté v sume 4.996,- Eur, čím došlo k zmene návrhu zo strany žalovaného, ktorý bol povinný jej predložiť nový návrh a zmluvu. Predmetnú zmluvu považovala za absolútne neplatnú podľa § 37, § 39, § 43a OZ pre chýbajúce náležitosti zmluvy a jej neurčité náležitosti. Nebola povinná vyrátať úrok a navyše v splátkovom kalendári je RPMN uvedená vo výške 22,20 %, čím ju žalovaný oklamal. Neprijateľnou podmienkou je aj zmluvná pokuta, ktorá nebola individuálne dojednaná. Konštatovala, že rozsudok Súdneho dvora z 09. 11. 2016 vo veci C-42/15 nie je spôsobilý zmeniť doterajšiu rozhodovaciu prax súdov. Pri konflikte Smernice a vnútroštátneho zákona členského štátu musia vnútroštátne súdy v prvom rade skúmať, či možno Smernici priznať priamy účinok, teda či môžu zákon vykladať eurokonformne, avšak nepriamy účinok Smernice a eurokonformný výklad zákona nie je absolútny, pretože nemôže nahradiť výslovné znenie zákona.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanovením § 379, § 380 CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 2 CSP a contrario a rozsudok súdu prvej inštancie

vo výroku, ktorým konanie v časti o zaplataenie 1.767,37 Eur zastavil (prvý výrok) podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil a vo výroku, ktorým okresný súd žalobu vo zvyšku zamietol (druhý výrok) vrátane závislého výroku o trovách konania (tretí výrok) podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec mu v tomto rozsahu podľa ustanovenia § 391 ods. 1 CSP vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

10. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania, tak aj dôvodmi podaného odvolania. Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu.

11. Procesný postup súdu znamenajúci porušenie práva na spravodlivý proces je jedným zo zákonných dôvodov pre zrušenie rozhodnutia. Obsah práva na spravodlivý proces je pomerne široký a medzi jeho zložky patrí (okrem iných) aj právo na vyporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami sporu zo strany súdu a právo na spravodlivé prejednanie veci, ktorého súčasťou je i právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

12. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

13. Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že žalobkyňa na pojednávaní dňa 03. 05. 2017 vzala žalobu sčasti o zaplataenie sumy 1.767,37 Eur späť s tým, že právny predchodca žalovaného Consumer Finance Holding, a.s. so sídlom Hlavné námestie 12, Kežmarok, IČO: 35923130 (ďalej aj „právny predchodca žalovaného“) súhlasil so späťvzatím žaloby (viď Zápisnica o pojednávaní z 03. 05. 2017 - č.l. 84 spisu), preto súd prvej inštancie v súlade s ustanovením § 145 ods. 2 CSP konanie sčasti zastavil.

14. Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že právny predchodca žalovaného uzatvoril so žalobkyňou dňa 17. 03. 2014 Zmluvu o poskytnutí pôžičky (č.l. 13-16 spisu), na základe ktorej poskytol žalovaný žalobkyňi spotrebiteľský úver v sume 5.000,- Eur, ktorý sa žalobkyňa zaviazala žalovanému vrátiť zvýšenú o celkové náklady v sume 2.984,20 Eur, t.j. celkovo zaplatiť sumu 7.984,20 Eur v lehote do 03/2019, pri úrokovej sadzbe vo výške 22,2 %, RPMN 22,2 %, priemernej RPMN 20,54 %. Žalobkyňa zaplatila žalovanému celkove sumu 6.126,83 Eur.

15. Podľa §137 CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o:

- a) splnení povinnosti,
- b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu
- c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo
- d) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

16. Podľa § 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z. z. účinného od 01. 01. 2018 spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou.

17. Civilný sporový poriadok pri určovacích žalobách vychádza zo zásady, že súd má určiť aktuálny právny stav. Civilný sporový poriadok okrem iných pripúšťa žalobu na určenie právnej skutočnosti za predpokladu, že tak vyplýva z právneho predpisu.

18. Odvolací súd uvádza, že v čase rozhodovania súdu prvej inštancie vo veci samej (dňa 03. 05. 2017) zo žiadneho osobitného predpisu nevyplývalo, že spotrebiteľ v pozícii žalobkyne sa mohol domáhať určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľskej zmluvy.

19. Až zákonom č. 279/2017 Z.z. zo dňa 12. 10. 2017, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré došlo k zmene ustanovenia § 11 zák. č. 129/2010 Z. z.. V zmysle ustanovenia § 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z. z. účinného od 01. 01. 2018 spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou. Pretože došlo k zmene procesnoprávneho ustanovenia

(§ 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z. z.), odvolací súd musel ex offo prihliadnuť na uvedenú zmenu, v dôsledku čoho konštatuje, že žalobkyňa v pozícii spotrebiteľa je oprávnená domáhať sa určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti ako aj neplatnosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou.

20. Žalobca nemá povinnosť preukazovať naliehavý právny záujem na určení existencie práva, ak právny záujem vyplýva z osobitného predpisu. V takom prípade žalobca nemá ani povinnosť uviesť v žalobe tvrdenia, že naliehavý právny záujem je daný. Právny záujem na určení práva vyplýva z právneho predpisu, ak právny predpis určitú osobu oprávňuje alebo jej ukladá podať bližšie špecifikovanú určovaciu žalobu. Oprávnenie podať takúto určovaciu žalobu zakladá nevyvrátiteľnú domnienku, že právny záujem žalobcu je daný (§ 137 písm c/ CSP).

21. Ustanovenia § 9 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010 Z. z. spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých explicitne vymedzujú obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere ako aj jeho písomnú formu.

22. Odvolací súd uvádza, že zmluvný vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným je vzťahom spotrebiteľským, ktorý musí nevyhnutne podliehať ex offo súdnej kontrole. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je pritom postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii. S ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a ľahšiu dostupnosť právnych služieb a na možnosti stanovovať jednostranne zmluvné podmienky cestou formulárových zmlúv, je pre takéto vzťahy charakteristické, že podnet ku zmluvnému jednaniu prichádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na všetky zmluvné dojednania pripravený a skúsený.

23. Zásadný význam v ochrane spotrebiteľa v zmluvných vzťahoch má dostatočné množstvo informácií o podmienkach úveru, nákladoch a záväzkoch, ktoré z neho vyplývajú. Z uvedeného dôvodu zákon č. 129/2010 Z. z. stanovuje podstatné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, medzi ktoré patrí aj údaj v zmysle § 9 ods. 2 písm. f) zák. č. 129/2010 Z. z. o dobe trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Účelom zavedenia tejto náležitosti zmluvy o úvere bolo docieľiť to, aby spotrebiteľ bol už pri podpise zmluvy informovaný v akých termínoch, v akej výške a ako dlho je povinný si plniť svoje zmluvné povinnosti. Konečná splatnosť musí byť určená jednoznačným termínom, t.j. presným dátumom s uvedením konkrétneho dňa, mesiaca a roku tak, aby si spotrebiteľ mohol už pred vznikom zmluvného vzťahu urobiť obraz o dĺžke trvania úveru a na základe toho urobiť najvýhodnejšiu voľbu medzi viacerými úverovými produktmi.

24. V danom prípade je v Zmluve je uvedené, že „termín konečnej splatnosti úveru (mesiac/rok) je 03/2019“. Podľa názoru odvolacieho súdu takéto vyjadrenie termínu splatnosti spotrebiteľského úveru, pri ktorom si spotrebiteľ musí termín splatnosti sám vypočítať, je spôsobilé vzbudiť v spotrebiteľovi neistotu, v ktorý deň nastáva konečná splatnosť úveru, pričom nie je prípustné, aby sa spotrebiteľ k tomuto údaju dopracovával výkladom alebo výpočtom.

25. Ako už bolo uvedené, právny vzťah medzi stranami konania je vzťahom spotrebiteľským, a preto v posudzovanej veci je potrebné aplikovať ustanovenia zaručujúce žalobkyňu ako spotrebiteľke ochranu práv pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami a to ustanovenia OZ a Zákona o spotrebiteľských úveroch.

Súd v spotrebiteľských sporoch, t.j. v sporoch s ochranou slabšej strany, môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz (§ 295 CSP).

Vzhľadom na uvedené záver prvoinštančného súdu o nepreukázaní nesprávnej výšky RPMN zo strany žalobkyne neobstojí.

26. Odvolací súd v súvislosti s argumentáciou prvoinštančného súdu k údaju o výške, počte a termíne splatnosti úrokov a istiny poznamenáva, že z rozhodnutia Súdneho dvoru EÚ vo veci C-42/15 vyplýva, že nie je nevyhnutné, aby zmluva o úvere uvádzala splatnosť každej zo splátok spotrebiteľa odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky tejto zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok. V neposlednom rade si však musíme uvedomiť, že Súdny dvor EÚ

vykladá jedine a výlučne právo Európskej únie a ako taký nikdy nie je oprávnený poskytovať výklad práva vnútroštátneho. V súlade s vyššie uvedeným Súdny dvor EÚ aj vo veci C-42/15 poskytol výlučne výklad Smernice a v žiadnom prípade sa nemohol a ani sa nevyjadroval k výkladu zák. č. 129/2010 Z. z.

27. Podľa § 451 ods. 1 OZ, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

28. Podľa § 451 ods. 2 OZ, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

29. Podľa § 456 OZ, predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

30. Bezdôvodné obohatenie v zmysle citovanej právnej úpravy je konštruované ako záväzkový vzťah (veľmi podobný zodpovednostnému vzťahu) medzi tým, kto sa na úkor iného obohatil, a tým, na úkor koho sa niekto obohatil. Bezdôvodné obohatenie je v zmysle citovanej úpravy konštruované ako predmet plnenia, ktorý sa má vydať. Jeho zákonná úprava je taká, aby ak vzniklo, sa vydalo tomu, na úkor koho bolo získané. Teda platí všeobecná zásada, že ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí toto obohatenie vydať. Dôvodom vzniku záväzku je získanie bezdôvodného obohatenia na úkor iného. Takto vzniká záväzkový vzťah medzi tým, kto sa bezdôvodne obohatil, a ktorý je povinný bezdôvodné obohatenie vydať a medzi tým, na úkor koho sa niekto obohatil, a ktorý má právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, aj, keď to zákon výslovne neustanovuje.

31. Zákon upravuje viacero foriem bezdôvodného obohatenia, pričom jedným z nich je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu. Ide o také plnenie, kde od začiatku nebol právny dôvod na plnenie. Znamená to, že sa plnilo, hoci chýbala právna skutočnosť, najmä zmluva, na základe ktorej sa spravidla plní. Takáto situácia môže nastať vtedy, keď sa účastník domnieva, že uzavrel zmluvu, hoci ju neuzavrel, ale k plneniu došlo. Majetkový prospech môže vzniknúť aj plnením z neplatného právneho úkonu spravidla z neplatnej zmluvy.

32. Zákon jednoznačne hovorí, že predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať a túto povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie má ten, kto ho získal na úkor iného. Subjektom, ktorý má právo žiadať vydať bezdôvodné obohatenie je ten, na úkor koho sa niekto bezdôvodne obohatil.

33. Vzhľadom na uvedené odvolaciu súdu neostávala iná možnosť ako rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým konanie v časti o zaplatenie 1.767,37 Eur zastavil (prvý výrok) podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdiť a vo výroku, ktorým okresný súd žalobu vo zvyšku zamietol (druhý výrok) a v závislom výroku o trovách konania (tretí výrok) podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 387 CSP) ani na jeho zmenu (§ 388 CSP) .

34. Úlohou prvoinštančného súdu bude v ďalšom konaní podrobiť Zmluvu súdnej kontrole z hľadiska obligatórnych náležitostí podľa zák. č. 129/2010 Z. z., posúdiť, či (ne)existuje dôvodnosť určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, resp. neplatnosti Zmluvy a vysporiadať sa s nárokom žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia.

35. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie náležite zdôvodní tak, aby bolo konkrétne, jednoznačné a zrozumiteľné, teda preskúmateľné, čiže aby spĺňalo zákonné kritéria uvedené v ustanovení § 220 ods. 2 CSP.

36. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP).

37. V novom rozhodnutí rozhodne okresný súd i o náhrade trov celého, teda i odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

38. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a

ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).